EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 09 28
COM(2022) 489 final

2022/0298 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe

{SEC(2022) 342 final} - {SWD(2022) 310 final} - {SWD(2022) 311 final} - {SWD(2022) 312 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Vienas iš Europos Sąjungos (ES) tikslų – skatinti gerovę ir tvarų vystymąsi, grindžiamą itin konkurencinga socialine rinkos ekonomika, siekiant visiško užimtumo ir socialinės pažangos[1]. Kiekvieno darbuotojo teisė į jo sveikatą, saugą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnyje. Pagal Europos socialinių teisių ramsčio[2] 10 principą darbuotojai turi teisę į aukšto lygio sveikatos apsaugą ir saugą darbe.

Savo politinėse gairėse Pirmininkė U. von der Leyen įsipareigojo parengti Europos kovos su vėžiu planą, kad padėtų valstybėms narėms gerinti vėžio kontrolę ir onkologinę priežiūrą[3]. Šiuo pasiūlymu įgyvendinamas Europos kovos su vėžiu plane[4], Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane ir 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginėje programoje[5] prisiimtas įsipareigojimas toliau mažinti asbesto, kuris yra labai pavojinga kancerogeninė medžiaga, poveikį darbe. Šis pasiūlymas, kuris akcentuojamas kaip vienas iš Konferencijos dėl Europos ateities 3 veiksmo „Tvirtesnė ekonomika, socialinis teisingumas ir darbo vietos“ prioritetų, yra vienas iš pagrindinių 2022 m. Komisijos darbo programos[6] tikslų.

Darbuotojų apsauga nuo asbesto poveikio taip pat yra vienas iš pagrindinių Europos Parlamento prioritetų. 2021 m. spalio mėn. rezoliucijoje[7] Europos Parlamentas išdėstė visa apimantį požiūrį į klausimų, susijusių su iš anksčiau likusiu asbestu, sprendimą. Reaguodama į tai, Komisija priėmė komunikatą „Siekiant užtikrinti ateitį be asbesto. Europos požiūris į asbesto keliamo pavojaus sveikatai mažinimą“[8]. Komunikate visapusiškai aptariama asbesto keliamos rizikos visuomenės sveikatai problema ir pristatomos ES lygmens priemonės, kuriomis siekiama mažinti asbesto poveikį visuose jo gyvavimo ciklo etapuose.

Profesinis vėžys yra pagrindinė su darbu susijusių mirties atvejų priežastis Europos Sąjungoje[9]. Visų pirma jį sukelia kancerogeninių medžiagų, pavyzdžiui, asbesto, poveikis. Net 78 proc. valstybėse narėse pripažintų profesinio vėžio atvejų yra susiję su asbestu[10]. Įkvėpti ore esantys asbesto plaušeliai gali sukelti, pvz., mezoteliomą[11] ir plaučių vėžį, o nuo poveikio iki pirmųjų ligos požymių atsiradimo praeina vidutiniškai 30 metų. Taigi, vėžiniai susirgimai gali vystytis dešimtmečiais po darbe patirto poveikio, be kita ko, ir jau išėjus į pensiją. Dėl to sunku atsekti praeityje patirtą asbesto poveikį darbe ir nustatyti jo priežastinį ryšį su vėžiniais susirgimais. Dėl šios priežasties apskaičiuotasis su asbestu susijusiomis profesinėmis ligomis sergančių asmenų skaičius gali būti mažesnis už tikrąjį.

---

1 Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnis.
2 https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lt/
3 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_en_0.pdf
4 https://ec.europa.eu/health/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf
5 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0323&qid=1626089672913#PP1Contents
6 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A9fb5131e-30e9-11ec-bd8e-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
7 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0427_LT.html
8 [Prieš priimant bus įrašyta kryžminė nuoroda.]
9 Profesinis vėžys, su kuriuo susiję 52 proc. visų su darbu susijusių mirties atvejų, yra pagrindinė tokių mirties atvejų priežastis ES, šiuo atžvilgiu lenkianti kraujotakos ligas (24 proc.), sužalojimus (2 proc.) ir visas kitas priežastis (22 proc.) (tai yra 2017 m. duomenys, tad jie apima ES ir Jungtinę Karalystę (https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/)).
10 https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics
11 Mezotelioma – tai tam tikros rūšies navikas, kuris išsivysto iš daugelį vidaus organų dengiančio plono audinio sluoksnio (dar vadinamo mezoteliu) ląstelių.

Europoje Sąjungoje laipsniškai drausti naudoti asbestą pradėta 1988 m., kai buvo uždraustas krokidolitas (dar vadinamas mėlynuoju asbestu)[12], vėliau šis draudimas buvo išplėstas, apimant kitas medžiagas, kurių sudėtyje yra asbesto. Nuo 2005 m. ES uždrausta naudoti bet kokios formos asbestą[13].

Pirmųjų ES lygmens veiksmų, kuriais siekta apsaugoti darbuotojus nuo konkrečių pavojų, susijusių su asbesto poveikiu darbe, imtasi 1983 m., kai buvo priimta Tarybos direktyva 83/477/EEB[14]. Ši direktyva kelis kartus buvo iš esmės pakeista iki priimant naujausią jos kodifikuotą redakciją, Direktyvą 2009/148/EB (toliau – Direktyva dėl asbesto darbe, DAD))[15]. Be to, kadangi asbestas yra kancerogeninė medžiaga, taikomos Direktyvos 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų, mutagenų arba reprotoksinių medžiagų poveikiu darbe[16] (toliau – Kancerogenų, mutagenų ir reprotoksinių medžiagų direktyva, KMRD) nuostatos – kai jos yra palankesnės darbuotojų sveikatai ir saugai. Tai apima poveikio mažinimo reikalavimą, nes dar neįmanoma nustatyti poveikio ribinės vertės, kurios neviršijus asbesto poveikis nekelia vėžio rizikos. Dėl šios priežasties ir laikydamiesi KMRD, darbdaviai turėtų užtikrinti, kad rizika, susijusi su asbesto poveikiu darbe, būtų kuo labiau sumažinta ir bet kuriuo atveju sumažinta tiek, kiek tai techniškai įmanoma.

Direktyva dėl asbesto darbe apsaugo darbuotojus nuo rizikos jų sveikatai, kuri kyla ar gali kilti dėl asbesto poveikio darbe, be kita ko, užkirsdama kelią tokiai rizikai. Pagal DAD vykdant visų rūšių veiklą, kurioje dalyvaudami darbuotojai patiria arba gali patirti asbesto ar medžiagų, kurių sudėtyje yra asbesto, dulkių poveikį, tas poveikis turi būti kuo labiau sumažintas ir bet kuriuo atveju sumažintas tiek, kad nesiektų nustatytos privalomos 0,1 plaušelio/cm^3 ribinės vertės darbo aplinkoje (RVDA), ją apskaičiavus kaip 8 valandų dinaminį svertinį vidurkį (TWA). Be kita ko, ši nuostata taikoma, kai darbuotojai sugrįžta į darbo vietą atlikę griovimo, asbesto šalinimo, remonto ir techninės priežiūros darbus, kurių atveju galima numatyti, kad nustatyta ribinė vertė bus viršyta, nepaisant to, kad asbesto koncentracija ore ribojama techninėmis prevencinėmis priemonėmis. Jeigu ribinė vertė viršijama, turi būti nustatytos priežastys, ir darbdavys turi imtis atitinkamų rizikos valdymo priemonių, kad padėtis būtų ištaisyta prieš atnaujinant darbus. Taip pat nurodyta, kad, jei nėra galimybės sekti RVDA kitais būdais, darbdaviai turi aprūpinti darbuotojus tinkamomis kvėpavimo takus apsaugančiomis ir kitomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Be to, darbdaviams taikomos griežtos su apsauga, planavimu ir mokymu susijusios prievolės.

Nors išgauti, gaminti ir perdirbti asbestą draudžiama, visoje ES susiduriama su opia iš anksčiau likusio asbesto problema, keliančia grėsmę visuomenės ir darbuotojų sveikatai, kadangi asbesto vis dar aptinkama daugelyje senesnių pastatų, kurie per ateinančius kelerius metus greičiausiai bus renovuojami, pritaikomi arba griaunami. Komunikate „Europos žaliasis

---

12 1983 m. rugsėjo 19 d. Tarybos direktyva 83/478/EEB, penktą kartą (asbestas) iš dalies keičianti Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (OL L 263, 1983 9 24, p. 33).

13 Europos Sąjungoje pateikti asbestą rinkai ir jį naudoti uždrausta 1999 m. liepos 26 d. Komisijos direktyva 1999/77/EB, šeštą kartą derinančia su technikos pažanga Tarybos direktyvos 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, I priedą (asbestas). Ši direktyva buvo panaikinta REACH reglamentu (Reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 396, 2006 12 30, p. 1), žr. jo XVII priedo 6 įrašą dėl asbesto pluoštų).

14 OL L 263, 1983 9 24, p. 25.

15 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe (OL L 330, 2009 12 16, p. 28).

16 OL L 158, 2004 4 30, p. 50 (1 straipsnio 4 dalis).

kursas“ nustatyta strategija „Renovacijos banga“[17] visų pirma siekiama paspartinti pastatų renovacijos tempą visoje ES. Kadangi asbesto poveikio rizika daugiausia kyla atliekant renovacijos, techninės priežiūros ir griovimo darbus, svarbu stiprinti prevencines priemones, kad būtų dar labiau sumažintas asbesto poveikis darbuotojams.

Apskaičiuota, kad šiuo metu asbesto poveikį patiria 4,1–7,3 mln. darbuotojų[18]. Tokio poveikio rizika daugiausia susijusi su medžiagų, kurių sudėtyje yra asbesto, tvarkymu ir asbesto plaušelių sklaida atliekant statybos, kaip antai renovacijos, techninės priežiūros, remonto ir griovimo darbus. 97 proc. visų asbesto poveikį patiriančių darbuotojų dirba statybos pramonėje, tarp jų – pagal susijusias profesijas dirbantys asmenys, kaip antai stogdengiai, santechnikai, dailidės ar grindų klojėjai. Asbesto poveikį patiria ir kitų ekonomikos sektorių darbuotojai, pvz., dirbantys atliekų tvarkymo (2 proc. visų poveikį patiriančių darbuotojų), kasybos ir karjerų eksploatavimo sektoriuose, gaisrų gesinimo, tunelių kasimo ir techninės priežiūros, asbesto ėminių ėmimo ir analizės srityse. Taip pat poveikio rizika kyla remontuojant arba išmontuojant laivus, gręžimo platformas ir transporto priemones, pvz., traukinus ir orlaivius, kurių izoliacinėje medžiagoje yra asbesto.

Siekiant užtikrinti, kad darbuotojų apsaugos nuo asbesto poveikio priemonės būtų kuo veiksmingesnės, DAD turi būti nuolat atnaujinama atsižvelgiant į naujas mokslo žinias, sukauptas po paskutinės esminės jos peržiūros.

Dabartinė 0,1 plaušelio/cm^3 RVDA Direktyvoje dėl asbesto darbe buvo nustatyta 2003 m., remiantis tuo metu turėtomis mokslo ir technologinėmis žiniomis. DAD įtvirtinti būtiniausi reikalavimai, kurie turėtų būti peržiūrimi, remiantis šioje srityje įgyta patirtimi ir pasiekta technologijų pažanga. Atsižvelgiant į naujausias mokslo ir technikos žinias, galima pagerinti asbesto poveikį patiriančių darbuotojų apsaugą ir taip dar labiau sumažinti tikimybę, kad jie susirgs su asbestu susijusiomis ligomis. Be to, keturios valstybės narės[19] savo nacionalinės teisės aktuose jau nustatė griežtesnes poveikio darbe ribines vertes.

Siūlomu DAD pakeitimu bus užtikrinta, kad direktyvoje nustatyta RVDA būtų veiksmingesnė, nes ji bus atnaujinta remiantis turimais naujausiais moksliniais įrodymais. Siūlomas pakeitimas grindžiamas naujausiu išsamiu DAD vertinimu (2017 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) direktyvų *ex post* vertinimu[20]) ir naujausiu ES DSS direktyvų įgyvendinimo vertinimu, apimančiu 2013–2017 m. laikotarpį. Atlikus naujausią išsamų DAD vertinimą prieita prie išvados, kad DAD tebėra itin aktuali ir kad, siekiant padidinti jos veiksmingumą atsižvelgiant į mokslo pažangą, reikėtų apsvarstyti galimybę sumažinti DAD nustatytą RVDA.

Komisija paprašė Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komiteto (RAC) įvertinti dabartinės asbesto RVDA mokslinį aktualumą, kad remiantis šio vertinimo išvadomis būtų galima parengti pasiūlymą iš dalies pakeisti DAD. RAC mokslinė nuomonė

---

17 Komisijos komunikatas „Renovacijos banga Europoje: pastatų ekologizavimas, darbo vietų kūrimas ir gyvenimo gerinimas“ (COM(2020) 662 *final*).

18 Išorės tyrimas, RPA, 2021 m. Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas, Lassen, C., Christens, F., Vencovska, J., *et al.*, *Study on collecting information on substances with the view to analyse health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos): final report for asbestos* (liet. Informacijos apie medžiagas rinkimo tyrimas siekiant išanalizuoti poveikį sveikatai, socialinį ir ekonominį poveikį bei poveikį aplinkai, susijusį su galimais Direktyvos 98/24/EB (Cheminiai veiksniai) ir Direktyvos 2009/148/EB (Asbestas) pakeitimais. Galutinė ataskaita dėl asbesto), Leidinių biuras, 2021 m., https://data.europa.eu/doi/10.2767/981554.

19 Danija, Nyderlandai, Prancūzija ir Vokietija.

20 SWD(2017) 10 *final*.

priimta 2021 m. birželio mėn.[21] Joje patvirtinta, kad joks asbesto poveikis nėra saugus, o tai reiškia, kad bet koks asbesto poveikis galiausiai gali sutrikdyti sveikatą. Taigi, buvo nustatytas ryšys tarp tam tikro lygio poveikio ir susijusios rizikos (poveikio ir rizikos santykis, ERS), padidėjusią (bendrą) mirtingumo nuo plaučių vėžio ir mezoteliomos riziką išreiškiant kaip plaušelių koncentracijos ore funkciją. Be to, trišalis Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamasis komitetas (ACSH) vieningai pritarė, kad reikia sumažinti dabartinę RVDA.

Sumažinus visoje ES taikomą RVDA ir kartu asbesto poveikį darbe, veiksmingai prisidedama prie vėžio ir mirties atvejų prevencijos. Taigi, pagerėja darbuotojų apsauga, nes pailgėja ES darbuotojų darbingas amžius, pagerėja profesinio gyvenimo kokybė ir padidėja produktyvumas, taip pat užtikrinamas panašus minimalus apsaugos lygis visoje ES. Taip pat taip užtikrinamos visoms įmonėms vienodos sąlygos, nes užkertamas kelias įmonėms, kurios nesiima atitinkamų priemonių, įgyti konkurencinį pranašumą prieš tas įmones, kurios tokių priemonių imasi.

Manoma, kad nesiėmus jokių veiksmų ir dėl uždelstų neveiksmingos prevencijos pasekmių (t. y. poveikio sveikatai) ateityje įmonės patirs daugiau išlaidų ir nukentės sumažėjus darbo našumui dėl praleistų darbo dienų ir prarastų kvalifikuotų darbuotojų. Dėl to padidėtų valstybių narių išlaidos socialinei apsaugai (pvz., dėl didesnių išlaidui gydymui ir nedarbingumo išmokoms) ir jos netektų dalies mokestinių pajamų.

Peržiūrėjus DAD nustatytą RVDA, bus labiau suderintos ES šalyse taikomos ribinės vertės, o tai, tikimasi, padės užtikrinti visoms įmonėms vienodas sąlygas. Įmonės, norinčios vykdyti veiklą keliose valstybėse narėse, toliau naudosis taikytinų supaprastintų ribinių verčių teikiamais privalumais. Tai gali padėti sutaupyti lėšų, nes visuose objektuose bus galima taikyti bendrus technologinius sprendimus, užuot kūrus konkrečiai kiekvienam objektui skirtus technologinius sprendimus, kad būtų laikomasi skirtingų su RVDA susijusių reikalavimų.

ES lygmens veiksmais taip pat bus sukurtos sąžiningesnės sąlygos komandiruotiems, pasienio darbuotojams ir darbuotojams migrantams, patiriantiems asbesto poveikį statybos sektoriuje (jame daug komandiruotų darbuotojų, nuolat persikeliančių iš vienų objektų į kitus, neretai esančius keliose valstybėse narėse), taip pat bus sąžiningiau paskirstytos išlaidos sveikatos priežiūrai tarp valstybių narių.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Ši iniciatyva atitinka Europos socialinių teisių ramstį, visų pirma jo 10-ąjį principą, kuriuo įtvirtinta darbuotojų teisė į sveiką, saugią ir gerai pritaikytą darbo aplinką, ir jo veiksmų planą. Asbesto RVDA peržiūra padės užtikrinti aukšto lygio darbuotojų sveikatos apsaugą ir saugą.

Ši iniciatyva taip pat grindžiama įsipareigojimu 2022 m. dar labiau sumažinti DAD nustatytą asbesto RVDA, kurį Komisija prisiėmė patvirtindama 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginę programą ir Europos kovos su vėžiu planą.

1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo[22] (toliau – DSS pagrindų direktyva) ir KMRD neturi įtakos DAD nustatytoms griežtesnėms ar konkretesnėms taisyklėms.

---

21 RAC, *Opinion on scientific evaluation of occupational exposure limits for Asbestos* (liet. Nuomonė dėl asbesto poveikio darbe ribų mokslinio vertinimo) (ECHA/RAC/A77-O-0000006981-66-01/F).

22 OL L 183, 1989 6 29, p. 1.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

REACH reglamentu[23] (galiojančiu nuo 2007 m.), be kita ko, sukurti du skirtingi ES reguliavimo metodai – apribojimai ir autorizacija.

Nuo 1988 m. draudžiama rinkai pateikti ir naudoti krokidolitą ir produktus, kuriuose yra šios medžiagos. Apribotas produktų, kurių sudėtyje yra kitų formų asbesto, pateikimas rinkai. Šios nuostatos buvo kelis kartus iš dalies pakeistos, prieš 2005 m. įvedant galutinį draudimą gaminti, pateikti rinkai ir naudoti visų formų asbestą, taip pat gaminius ir mišinius, kurių sudėtyje yra šios medžiagos ir į kuriuos jo buvo sąmoningai įdėta[24].

Kartu DAD ir REACH reglamentas yra svarbūs siekiant apsaugoti darbuotojus nuo asbesto poveikio keliamos rizikos.

DAD ir REACH reglamentas teisiškai papildo vienas kitą. DSS pagrindų direktyvoje[25] nustatyti pagrindiniai profesinės rizikos prevencijos ir saugos bei sveikatos apsaugos principai. Ji taikoma visiems veiklos sektoriams ir neturi poveikio galiojančioms ar būsimoms nacionalinėms ir ES taisyklėms, kuriomis užtikrinama darbuotojų aukštesnio lygio sveikatos apsauga ir sauga darbe. Remiantis DSS pagrindų direktyvos 16 straipsniu priimtos kelios atskiros DSS srities direktyvos (įskaitant DAD). REACH reglamente teigiama, kad jis taikomas nepažeidžiant darbuotojų apsaugos teisės aktų, įskaitant DAD.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 153 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta, kad Europos Parlamentas ir Taryba, „atsižvelgdami į kiekvienoje valstybėje narėje esamas sąlygas ir technines taisykles, gali šio straipsnio [SESV 153 straipsnio] 1 dalies a–i punktuose nurodytose srityse direktyvomis nustatyti būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus. Tokiose direktyvose vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimą ir plėtojimą.“ SESV 153 straipsnio 1 dalies a punkte teigiama, kad ES remia ir papildo valstybių narių veiklą „visų pirma darbo aplinkos gerinimo siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga“ srityje.

DAD buvo priimta remiantis SESV 153 straipsnio 2 dalies b punktu, siekiant gerinti darbuotojų sveikatą ir saugą. Šio pasiūlymo tikslas – stiprinti darbuotojų sveikatos apsaugą laikantis SESV 153 straipsnio 1 dalies a punkto, peržiūrint RVDA ir kartu atliekant tam tikrus techninius pakeitimus. Todėl SESV 153 straipsnio 2 dalies b punktas yra tinkamas teisinis šio Komisijos pasiūlymo pagrindas.

---

23 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų. Skelbiama adresu https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907.

24 1999 m. liepos 26 d. Komisijos direktyva 1999/77/EB šeštą kartą derinanti su technikos pažanga Tarybos direktyvos 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, I priedą (asbestas), panaikinta REACH reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 396, 2006 12 30, p. 1), žr. jos XVII priedo 6 įrašą dėl asbesto pluoštų).

25 Žr. 22 išnašą.

Pagal SESV 153 straipsnio 2 dalį visų pirma darbo aplinkos gerinimas, siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga, yra vienas socialinės politikos aspektų, kurio atžvilgiu ES dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Kadangi dėl asbesto poveikio darbuotojų sveikatai ir saugai visoje ES kyla iš esmės panašūs pavojai, akivaizdu, kad ES tenka aiški funkcija padėti valstybėms narėms pašalinti tuos pavojus.

Iš duomenų, surinktų atliekant parengiamuosius darbus, matyti, kad valstybės narės yra nustačiusios skirtingas asbestui taikytinas ribines vertes. Todėl ES darbuotojams užtikrinama nevienodo lygio apsauga. Trys valstybės narės (Danija[26], Nyderlandai[27], Prancūzija[28]) nustatė privalomas poveikio darbe ribines vertes, kurios yra mažesnės už ES RVDA, o viena valstybė narė (Vokietija[29]), be privalomos ribinės vertės, nustatė ribinę vertę, atitinkančią priimtiną koncentraciją[30], ir numatė galimybę taikyti už dabartinę ES RVDA griežtesnį reikalavimą.

Šios keturios valstybės narės jau sumažino asbesto poveikio ribines vertes iki mažesnės už ES teisės aktuose nustatytą RVDA, atsižvelgdamos į naujausius mokslo žinių ir technologijų pokyčius šioje srityje.

DAD atnaujinimas yra veiksmingas būdas užtikrinti, kad prevencinės priemonės būtų atitinkamai atnaujintos visose valstybėse narėse. Tai padės užtikrinti vienodą būtiniausių reikalavimų, skirtų užtikrinti geresnius sveikatos ir saugos standartus, lygį ir taip kuo labiau sumažinti darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos skirtumus tarp valstybių narių ir visoje ES bendrojoje rinkoje.

Taigi, peržiūrėta ES RVDA padeda užtikrinti labiau suderintą ir veiksmingesnę darbuotojų apsaugą ir visoms įmonėms vienodas sąlygas visoje ES.

Įmonės, norinčios vykdyti veiklą keliose valstybėse narėse, gali toliau naudotis taikytinų supaprastintų ribinių verčių teikiamais privalumais. Tai gali padėti sutaupyti lėšų, nes visuose objektuose bus galima taikyti bendrus technologinius sprendimus, užuot kūrus konkrečiai kiekvienam objektui skirtus technologinius sprendimus, kad būtų laikomasi skirtingų su RVDA susijusių reikalavimų.

Ribinės vertės peržiūra yra labai sudėtinga ir reikalauja aukšto lygio mokslinių žinių. Didelis ES RVDA peržiūros privalumas yra tas, kad dėl jos valstybėms narėms nebereikės atlikti savo mokslinės analizės, o tai gali padėti gerokai sumažinti administracines išlaidas. Sutaupytus išteklius galima panaudoti toliau tobulinant DSS politiką kiekvienoje valstybėje narėje.

Taigi, siekiant šio pasiūlymo tikslų, būtina imtis ES lygmens veiksmų, nes dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio šių tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti centriniu ar regiono ir vietos lygmenimis. Tai atitinka Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5

---

[26] Nuo 2022 m. asbesto atžvilgiu taikytina ribinė vertė yra 0,003 plaušelio/cm^3(https://asbest-huset.dk/graensevaerdi/).

[27] Nuo 2017 m. ir chrizotilo asbesto, ir amfibolinio asbesto plaušelių koncentracija negali viršyti 0,002 plaušelio/cm^3.

[28] Nuo 2015 m. taikoma RVDA yra 0,01 plaušelio/cm^3, matuojant transmisinės elektronų mikroskopijos būdu, tad ji apima ir plonus asbesto plaušelius.

[29] Nors šiuo metu Vokietijoje nustatyta privaloma RVDA yra 0,1 plaušelio/cm^3, pagal privalomas gaires reikalaujama imtis priemonių, kuriomis, kaip manoma, poveikio koncentracija praktiškai būtų sumažinta iki mažesnės už vadinamąją priimtiną koncentraciją (0,01 plaušelio/cm^3).

[30] Priimtina rizika – tai papildoma vėžio rizika, kuri yra priimtina, o tai reiškia, kad statistiškai 4 iš 10 000 asmenų, kurie patirs šios medžiagos poveikį visą savo profesinį gyvenimą, susirgs vėžiu. BAUA, *National Asbestos Profile for Germany* (Vokietijos nacionalinis asbesto poveikio profilis), 2014 m.

straipsnio 3 dalį. DAD gali būti iš dalies keičiama tik ES lygmeniu, surengus dviejų etapų konsultacijas su socialiniais partneriais (administracija ir darbuotojais) pagal SESV 154 straipsnį.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomo DAD pakeitimo tikslas: i) peržiūrėti asbesto RVDA iš dalies pakeičiant DAD 8 straipsnį, remiantis turimais moksliniais ir technologiniais duomenimis, kaip numatyta DAD 3 konstatuojamojoje dalyje; ii) aptarti kai kuriuos aspektus, tiesiogiai susijusius su dabartinės RVDA sumažinimu (pvz., matavimo metodus); iii) pateikti techninius šios direktyvos teksto paaiškinimus.

Nustatant siūlomą ribinę vertę, po išsamių diskusijų su visais suinteresuotaisiais subjektais (darbuotojų organizacijų atstovais, darbdavių organizacijų atstovais ir vyriausybių atstovais), atsižvelgta į socialinius ir ekonominius įgyvendinamumo veiksnius. Šia iniciatyva siekiama užtikrinti subalansuotą požiūrį, t. y. neleisti įmonėms atsidurti nepalankioje ekonominėje padėtyje, kartu užtikrinant tinkamą darbuotojų apsaugą ES lygmeniu. Ši iniciatyva laikoma subalansuota ir pagrįsta atsižvelgiant į sukauptą ir ilgalaikę naudą sumažėjusios dėl asbesto poveikio darbuotojams kylančios rizikos sveikatai ir išsaugotų gyvybių atžvilgiu, bet ja neužkraunama neproporcinga našta atitinkamų sektorių įmonėms, įskaitant labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones.

Pagal SESV 153 straipsnio 4 dalį šiuo pasiūlymu nustatomi būtiniausi reikalavimai, bet neužkertamas kelias jokiai valstybei narei toliau arba pradėti taikyti su Sutartimi suderinamas griežtesnes apsaugos priemones, pvz., nustatyti mažesnes ribines vertes arba įtvirtinti kitas nuostatas, kuriomis būtų užtikrinama geresnė darbuotojų apsauga.

Tai reiškia, kad pagal ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti. Išsami informacija apie tai, kaip laikomasi proporcingumo principo, pateikiama prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime (8.2 punktas).

- **Priemonės pasirinkimas**

SESV 153 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta, kad būtiniausius darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos srities reikalavimus galima nustatyti direktyvomis.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Remiantis naujausio išsamaus DAD vertinimo (2017 m. ES DSS direktyvų *ex post* vertinimo[31]) išvadomis, ši direktyva tebėra itin aktuali ir veiksminga. Tačiau atlikus tyrimą, kuriuo pagrįstas šis vertinimas, prieita prie išvados, kad siekiant, jog DAD geriau atitiktų dabartines aplinkybes ir būtų veiksmingesnė, reikėtų sumažinti asbesto RVDA. Tyrime taip pat teigiama, kad būtina atlikti išsamesnę šio klausimo analizę. Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į šias išvadas, ir jis grindžiamas išsamia nustatytų probleminių klausimų analize.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Dviejų etapų konsultacijos su ES socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnį

[31] SWD(2017) 10 *final*.

2020 ir 2021 m. Komisija surengė dviejų etapų ES lygmens konsultacijas su socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnio 2 dalį. Pirmasis konsultacijų su socialiniais partneriais etapas, kuris užbaigtas 2021 m. vasario 11 d., patvirtino, kad socialiniai partneriai iš esmės pritaria dabartinės asbesto RVDA peržiūrai. Antrasis konsultacijų etapas, kuriame daugiausia dėmesio skirta numatomam galimo pasiūlymo turiniui, užbaigtas 2021 m. rugsėjo 30 d.

Per šias konsultacijas Komisija galėjo surinkti ES socialinių partnerių nuomones apie galimą ES veiksmų dėl privalomos asbesto RVDA peržiūros kryptį ir turinį.

Pirmojo konsultacijų etapo rezultatai patvirtino, kad socialiniai partneriai iš esmės pritaria ES lygmens požiūriui į visoje ES darbuotojams taikytinas pavojingųjų cheminių medžiagų poveikio darbo aplinkoje ribines vertes.

Dvi į konsultacijų klausimus atsakiusios darbuotojų organizacijos[32] pripažino, kad svarbu peržiūrėti dabartinę asbesto RVDA, ir paprašė išplėsti DAD numatytų veiksmų apimtį. Be kita ko, jos pasiūlė: i) išplėsti DAD taikymo sritį, kad į ją būtų įtrauktas atnaujintas visų žinomų formų pluoštai, turintys panašų kenksmingą poveikį žmonių sveikatai, sąrašas; ii) išbraukti atsitiktinio ir mažo intensyvumo veikimo, taip pat asbesto turinčių trapių ir netrapių medžiagų sąvokas ir iii) uždrausti asbesto kapsuliavimą ir sandarų įpakavimą. Darbuotojų organizacijos taip pat pateikė pasiūlymų dėl techninių aspektų[33], kurių dauguma jau įtraukti į DAD bendrąsias sąlygas, o kiti nepatenka į jos taikymo sritį. Jų pasiūlymai atitinka Europos Parlamento rezoliucijos[34] pasiūlymus. Kai kurie pasiūlymai apima ne tik DSS politikos sritį, pvz., yra susiję su privalomu pastatų tikrinimu arba nacionalinių asbesto registrų sukūrimu. Kitais pasiūlymais peržengiamos ES kompetencijos ribos, kaip antai pasiūlymu dėl teisės akto dėl profesinių ligų pripažinimo, nustatant minimaliuosius pripažinimo procedūrų ir kompensacijų aukoms standartus.

Trys į konsultacijų klausimus atsakiusios darbdavių organizacijos[35] pritarė tikslui veiksmingai apsaugoti darbuotojus nuo pavojingųjų cheminių medžiagų poveikio, be kita ko, atitinkamais atvejais ES lygmeniu nustatant poveikio darbo aplinkoje ribines vertes. Jų nuomone, tai naudinga darbuotojams ir įmonėms ir padeda užtikrinti visoms įmonėms vienodas sąlygas. Tačiau šios organizacijos taip pat išreiškė abejonių dėl požiūrio, kuriuo vadovautasi nustatant tokias vertes. Dvi darbdavių organizacijos[36] pabrėžė, kad bet kokia RVDA peržiūra turi būti grindžiama patikimais moksliniais įrodymais ir išsamiu techninio ir ekonominio įgyvendinamumo, taip pat socialinio ir ekonominio poveikio vertinimu, kurį atliekant svarbiausias vaidmuo tenka ACSH.

Antrajame konsultacijų etape dvi į konsultacijų klausimus atsakiusios darbuotojų organizacijos pripažino[37], kad svarbu toliau gerinti darbuotojų apsaugą nuo asbesto poveikio, ir pritarė DAD nustatytos RVDA peržiūrai. Abi darbuotojų organizacijos dar kartą pakartojo pirmajame konsultacijų etape išreikštą savo poziciją, ragindamos imtis tų pačių priemonių, kurios pasiūlytos Europos Parlamento rezoliucijoje.

---

32 Europos profesinių sąjungų konfederacija ir Europos statybų ir medienos pramonės darbuotojų federacija.

33 Pavyzdžiui, pasiūlyta nustatyti būtinuosius techninius reikalavimus dėl asbesto plaušelių koncentracijos sumažinimo, imti reprezentatyviuosius ėminius poveikui individualiems darbuotojams nustatyti ir kt.

34 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl darbuotojų apsaugos nuo asbesto (2019/2182(INL), OL C 184, 2022 5 5, p. 45).

35 „BusinessEurope“, „SMEunited“ (Europos amatų ir MVĮ asociacija) ir Europos statybos pramonės federacija.

36 „BusinessEurope“ ir „SMEunited“.

37 Europos profesinių sąjungų konfederacija ir Europos statybų ir medienos pramonės darbuotojų federacija.

Trys iš keturių darbdavių organizacijų, atsakiusių į klausimus tiek pirmame, tiek antrame konsultacijų etape[38], pakartojo savo ankstesnius pareiškimus. Europos laivų statyklų ir jūrinės įrangos asociacija, kuri atsakė tik į antro konsultacijų etapo klausimus, nurodė, kad kapsuliavimas yra geriausias ir saugiausias būdas tvarkyti asbestą jūrų pramonėje.

Konsultacijos su ACSH

Trišalis ACSH komitetas sudarytas iš nacionalinių vyriausybių ir darbuotojų bei darbdavių organizacijų atstovų. Dėl šio pasiūlymo su ACSH konsultuotasi jo specialioje Cheminių medžiagų darbo grupėje, laikantis ACSH įgaliojimų. Remdamasi šiais įgaliojimais, Komisija prašo Cheminių medžiagų darbo grupės aktyviai dalyvauti teikiant rekomendacijas dėl prioritetų atliekant naujus ar peržiūrint jau atliktus mokslinius vertinimus. Rengdama savo nuomonę, Cheminių medžiagų darbo grupė atsižvelgia į RAC pateiktą mokslinę informaciją, taip pat į socialinius ir ekonominius bei įgyvendinamumo veiksnius.

2021 m. lapkričio 24 d. ACSH priėmė nuomonę[39] dėl DAD nustatytos privalomos ES RVDA. Šioje nuomonėje pasiektas bendras sutarimas dėl būtinybės gerokai sumažinti dabartinę privalomą RVDA, kad būtų geriau apsaugota darbuotojų sveikata ir sauga, atsižvelgiant į mokslo ir technikos pažangą nuo dabartinės 0,1 plaušelio/cm^3 RVDA patvirtinimo 2003 m. Tačiau bendro sutarimo dėl siūlytinos ribinės vertės nepavyko pasiekti. Vyriausybių interesų grupė ir Darbdavių interesų grupė sutarė, kad nauja ribinė vertė turėtų būti 0,01 plaušelio/cm^3, o Darbuotojų interesų grupė pabrėžė pirmenybę teikianti naujajai RVDA – 0,001 plaušelio/cm^3, kuri atitinka Europos Parlamento rezoliucijoje nurodytą ribinę vertę.

Atsižvelgdamas į technikos pažangą, ACSH taip pat pasiūlė pakeisti fazinį-kontrastinį mikroskopą (FKM) – šiuo metu plačiausiai naudojamą ore esančių asbesto plaušelių koncentracijos matavimo darbo vietoje metodą – šiuolaikiškesniu ir jautresniu elektronų mikroskopija grindžiamu metodu.

Šiuo atžvilgiu Vyriausybių interesų grupė atkreipė dėmesį į tai, kad, kadangi daugelyje valstybių narių vis dar naudojamas fazinis-kontrastinis mikroskopas, reikės numatyti pereinamąjį laikotarpį, kad laboratorijos galėtų įsigyti naujos įrangos, parengti technikus ir surengti skirtingų laboratorijų atliekamų tyrimų tikslumo palyginimą. Vyriausybių interesų grupė pridūrė, kad, remiantis elektroninius mikroskopus naudojančių valstybių narių patirtimi, laboratorijoms reikės 2–3 metų prisitaikyti prie šių pokyčių. Vyriausybių interesų grupė rekomendavo, kad naujoji RVDA būtų pradėta taikyti praėjus ne daugiau kaip 4 metams po šios iš dalies keičiančios direktyvos įsigaliojimo, o Darbdavių interesų grupė pasiūlė nustatyti ilgesnį (4–5 metų) terminą. Darbuotojų interesų grupė pareikalavo, kad naujoji RVDA būtų pradėta taikyti kuo greičiau po to, kai įsigalios atnaujinta DAD.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Peržiūrėdama pagal DAD nustatytą ribinę vertę, Komisija laikosi tam tikros nusistovėjusios procedūros, pagal kurią kreipiasi dėl mokslinių konsultacijų ir konsultuojasi su ACSH. Tvirtas mokslinis pagrindas yra būtinas bet kokiems DSS srities veiksmams, ypač susijusiems su asbestu, pagrįsti. Šiuo klausimu Komisija kreipėsi rekomendacijų į RAC.

[38] „BusinessEurope“, „SMEunited“, Europos statybos pramonės federacija ir Europos laivų statyklų ir jūrinės įrangos asociacija.

[39] ACSH nuomonė dėl ES privalomos asbesto poveikio darbo aplinkoje ribinės vertės pagal Direktyvą 2009/148/EB dėl asbesto darbe (dok. Nr. 008–21), priimta 2021 m. lapkričio 24 d.

RAC rengia aukštos kokybės lyginamuosius analitinius duomenis ir užtikrina, kad su darbuotojų sveikatos apsauga ir sauga susiję Komisijos pasiūlymai, sprendimai ir politika būtų grindžiami patikimais moksliniais įrodymais. RAC nariai yra aukštos kvalifikacijos, nepriklausomi tam tikros specializacijos srities ekspertai, atrinkti pagal objektyvius kriterijus. Jie teikia Komisijai nuomones, kurios yra naudingos plėtojant ES politiką darbuotojų apsaugos srityje.

RAC mokslinė nuomonė, kuri yra būtina siekiant peržiūrėti asbesto RVDA, priimta 2021 m. birželio mėn.[40] Remiantis šia nuomone, joks asbesto poveikis nėra saugus, o tai reiškia, kad bet koks asbesto poveikis galiausiai gali sukelti su asbestu susijusią ligą. Taigi, nustatytas ERS, kuris pateikiamas kaip tam tikro lygio poveikio ir susijusios rizikos santykis.

Rengdama šią iniciatyvą, Komisija rėmėsi RAC nuomone dėl atnaujinto asbesto keliamos rizikos vertinimo. Šioje nuomonėje siūloma nustatyti poveikio ir rizikos santykį, kuriuo būtų išreikšta padidėjusi mirtingumo nuo vėžio (plaučių vėžio ir mezoteliomos) rizika, atsižvelgiant į skirtingo lygio poveikį. Skirtingų poveikio verčių ir rizikos susirgti vėžiu santykis parodo poveikį patiriantiems darbuotojams kylančią riziką, esant skirtingoms poveikio darbo aplinkoje ribinėms vertėms. Pavyzdžiui, jei poveikio vertė yra lygi dabartinei RVDA, kyla rizika, kad 125 iš 100 000 poveikį patyrusių darbuotojų susirgs plaučių vėžiu arba mezotelioma.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas grindžiamas poveikio vertinimu. Poveikio vertinimo ataskaita buvo pagrįsta tyrimu, kurį atliekant buvo renkama informacija, kuria remiantis buvo analizuojamas galimų DAD pakeitimų poveikis sveikatai, taip pat socialinis ir ekonominis poveikis bei poveikis aplinkai[41]. 2022 m. balandžio 27 d. poveikio vertinimas buvo pateiktas Reglamentavimo patikros valdybai (RPV) ir aptartas joje. 2022 m. balandžio 29 d. RPV dėl jo paskelbė teigiamą nuomonę su išlygomis. RPV pastabos aptartos galutinėje poveikio vertinimo ataskaitoje.

Išanalizuotos šios su įvairiomis asbesto ribinėmis vertėmis susijusios galimybės:

- atskaitos scenarijus, pagal kurį ES nesiimtų tolesnių veiksmų, (1 galimybė) ir
- su įvairiomis poveikio darbo aplinkoje ribinėmis vertėmis susijusios galimybės, atsižvelgiant į RAC atliktą mokslinį vertinimą[42], ACSH nuomonę[43] ir valstybėse narėse nustatytas poveikio darbo aplinkoje ribines vertes (mokslinis vertinimas sudaro patikimą įrodymų pagrindą, o ACSH nuomonėje pateikta informacija, kuri yra svarbi siekiant sėkmingai įgyvendinti su peržiūrėta RVDA susijusias galimybes).

Ankstyvajame etape buvo atmestos kelios kitos galimybės, nes nuspręsta, kad jos yra neproporcingos arba ne tokios veiksmingos siekiant šios iniciatyvos tikslų. Šios atmestos galimybės buvo susijusios su RVDA nustatymo būdu, su kitos priemonės pasirinkimu arba su parama mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). Nuspręsta, kad su reglamentavimu nesusijusios alternatyvos, kaip antai rekomendaciniai dokumentai ar gerosios patirties pavyzdžiai, nepakankamai veiksmingos siekiant šios iniciatyvos tikslų, nes pasirinkus šias galimybes priimtos nuostatos būtų neprivalomos. Taip pat atsisakyta galimybės priimti kitokį

40 RAC nuomonė. Žr. 21 išnašą.
41 Žr. 18 išnašą.
42 RAC nuomonė. Žr. 21 išnašą.
43 Žr. 39 išnašą.

MVĮ skirtą technologinį sprendimą, nes labai daug darbuotojų, patiriančių asbesto poveikį, dirba būtent MVĮ, o visi darbuotojai turėtų būti apsaugoti vienodai, neatsižvelgiant į tai, kokio dydžio įmonėje jie dirba.

Komisija išanalizavo įvairių politikos galimybių ekonominį, socialinį poveikį ir poveikį aplinkai. Šios analizės duomenys pateikiami prie šio pasiūlymo pridedame poveikio vertinime. Šios politikos galimybės buvo lyginamos, ir tinkamiausia galimybė buvo pasirinkta remiantis efektyvumo, veiksmingumo ir nuoseklumo kriterijais. Sąnaudos ir nauda buvo apskaičiuotos 40 metų laikotarpiui. Siekiant tinkamai atsižvelgti į vėžio latentinį laikotarpį, būsima ligų našta buvo apskaičiuota tokiam pat laikotarpiui. Visi analitiniai veiksmai atlikti laikantis geresnio reglamentavimo gairių[44].

Komisija palygino numatytas galimybes ir atsižvelgė į įvairių ACSH interesų grupių pozicijas. Remdamasi šiuo palyginimo, Komisija pasirinko tinkamiausią galimybę – nustatyti 0,01 plaušelio/cm^3 RVDA, kaip per 8 valandas apskaičiuotą dinaminį svertinį vidurkį (TWA), ir pavertė ją atitinkama šiame pasiūlyme išdėstyta teisės akto nuostata. Ši galimybė laikoma subalansuota ir pagrįsta atsižvelgiant į sukauptą ir ilgalaikę naudą sumažėjusios dėl asbesto poveikio darbuotojams kylančios rizikos sveikatai ir išsaugotų gyvybių atžvilgiu, bet ja neužkraunama neproporcinga našta atitinkamų sektorių įmonėms, įskaitant labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones.

Atsižvelgdamos į technikos pažangą ir būtinybę išmatuoti gerokai mažesnius poveikio lygius, kad būtų galima patikrinti, ar laikomasi RVDA, kuri bus galimai peržiūrėta, visos ACSH interesų grupės sutarė, kad, be fazinio-kontrastinio mikroskopo (tai yra šiuo metu naudojamas pamatinis ore esančių asbesto plaušelių kiekybinio nustatymo darbo vietoje metodas), jei įmanoma, būtų galima naudoti šiuolaikiškesnį ir jautresnį elektronų mikroskopija grindžiamą metodą. Vyriausybių interesų grupė ir Darbdavių interesų grupė taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad naujajam matavimo metodui įgyvendinti reikės laiko, nes daugelyje valstybių narių vis dar naudojamas fazinis-kontrastinis mikroskopas. Todėl reikės nustatyti prisitaikymo laikotarpį, kad laboratorijos galėtų įsigyti naujos įrangos, parengti technikus ir surengti skirtingų laboratorijų atliekamų tyrimų tikslumo palyginimą.

Manoma, kad, nesiėmus ES lygmens veiksmų, asbesto poveikį patiriantiems darbuotojams toliau kils didesnė profesinio vėžio rizika. Pagal atskaitos scenarijų[45], jeigu nebus imtasi jokių veiksmų, esant dabartiniam poveikio lygiui, per ateinančius 40 metų 27 ES valstybėse narėse su asbesto poveikiu darbo aplinkoje[46] susijusiu vėžiu susirgs 884 asmenys, iš kurių per tą patį laikotarpį galiausiai mirs 707 asmenys. Remiantis tyrimo, kuriuo grindžiamas poveikio vertinimas[47], įverčiais, dėl šių apskaičiuotųjų vėžio atvejų išlaidos sveikatos priežiūrai sieks 228–438 mln. EUR.

Poveikis darbuotojams

Kalbant apie poveikį darbuotojams, pažymėtina, kad ši iniciatyva turėtų padėti išvengti su darbu susijusių vėžio atvejų, taip pat sumažinti sergamumo profesiniu vėžiu poveikį, kaip antai darbuotojų ir juos slaugančių šeimos narių patiriamas kančias, neigiamas poveikį jų gyvenimo kokybei ar savijautai. Apskaičiuota, kad būtų galima išvengti 663 vėžio (mezoteliomos ir plaučių, gerklų bei kiaušidžių vėžio) atvejų. Šios iniciatyvos nauda sveikatai pinigine išraiška vertinama 166–323 mln. EUR. Be to, plačioji visuomenė gali pajusti šios

44 Skelbiama adresu https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_lt.
45 Kuo artimesnį būsimai padėčiai.
46 Įskaitant mezoteliomą ir plaučių, gerklų bei kiaušidžių vėžį.
47 Žr. 18 išnašą.

iniciatyvos naudą dėl nustatytų papildomų ir (arba) patobulintų rizikos valdymo priemonių aplink esančiose teritorijose susidarant ir sklindant mažesniam asbesto dulkių kiekiui.

Poveikis darbdaviams

Kalbant apie poveikį darbdaviams, pažymėtina, kad dėl šios iniciatyvos gali padidėti įmonių veiklos sąnaudos, nes jos turės pakoreguoti savo darbo metodus, kad būtų laikomasi naujosios RVDA. Šias sąnaudas sudarys papildomos išlaidos rizikos valdymo priemonėms (įskaitant kvėpavimo takų apsaugos priemones) taip pat pranešimo pateikimo ir medicininės priežiūros sąnaudos, stebėsenos ir mokymo išlaidos. Dėl galimų sąnaudų, susijusių su papildomais matavimais, kuriuos reikėtų atlikti sumažėjus ribinei vertei, tik labai nežymiai padidėtų įmonėms tenkanti administracinė našta. Įgyvendinus pasirinktą galimybę, įmonės patirtų mažiausiai išlaidų.

Apskaičiuota, kad tik vos kelios mažosios įmonės keliuose sektoriuose (pvz., elektros įrangos remonto sektoriuje), pajustų nedidelį neigiamą poveikį. Tikėtina, kad didelė išlaidų dalis būtų perkelta klientams.

Neanoma, kad, įgyvendinus tinkamiausią galimybę, būtų daug veiklą nutraukusių įmonių. Todėl neprognozuojama didelio grynojo užimtumo sumažėjimo[48]. Geresnė darbuotojų sveikata galėtų turėti teigiamą netiesioginį poveikį įmonių reputacijai, nes mažiau žmonių vertintų su asbestu susijusius darbus kaip sveikatos negalavimus sukeliantį darbą. Todėl įmonėms gali būti paprasčiau rasti darbuotojų ir juos išlaikyti, dėl to sumažėtų įdarbinimo išlaidos ir padidėtų darbuotojų produktyvumas.

Šiame pasiūlyme nenumatyta jokių papildomų prievolių teikti informaciją, tad dėl jo nepadidės įmonėms tenkanti administracinė našta.

Poveikis aplinkai

Esama mažai poveikio aplinkai matavimo duomenų. Vis dėlto, remiantis galiojančiomis taisyklėmis dėl asbesto atliekų ir dėl pastatų griovimo ar techninės priežiūros veiklos, susijusios su pastatuose esančiu asbestu[49], manoma, kad į aplinką pateks palyginti nedaug asbesto. Manoma, kad dėl tokio nedidelio į aplinką patenkančio asbesto kiekio jo poveikis aplinkai yra palyginti nedidelis, nepaisant asbesto plaušelių patvarumo ir toksiškumo. Papildomos rizikos valdymo priemonės, skirtos užtikrinti, kad būtų laikomasi griežtesnės RVDA, taip pat gali padėti šiek tiek sumažinti į aplinką patenkantį asbesto kiekį, nors mažai tikėtina, kad jos lems didelius skirtumus. Mažesnį asbesto poveikį aplinkai lemia dabartiniai ES atliekų teisės aktai, kuriais visapusiškai reglamentuojamas aplinką tausojantis asbesto atliekų tvarkymas, kai jų susidaro[50]. Asbesto atliekos priskiriamos prie pavojingųjų atliekų[51]. Todėl pagal ES atliekų teisės aktus tokių atliekų susidarymui, vežimui ir tvarkymui taikomos specialios ir griežtesnės taisyklės, įskaitant ataskaitų teikimo ir atsekamumo prievoles, siekiant užtikrinti, kad šios atliekos būtų tvarkomos taip, kad būtų apsaugota aplinka.

---

48 Žr. 18 išnašą.

49 Atliekų pagrindų direktyva (2008/98/EB) ir Sąvartynų direktyva (1999/31/EB), kuriose aptariamas aplinką tausojantis asbesto atliekų tvarkymas, taip pat Komisijos paskelbti *ES statybų ir griovimo atliekų tvarkymo protokolas* ir *Gairės dėl atliekų audito prieš atliekant pastatų griovimo ir renovacijos darbus*, kuriais siekiama padėti įmonėms saugiai pašalinti ir tvarkyti asbestą.

50 Pagal Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų 2 straipsnio 1 dalies b punktą ši direktyva netaikoma nuolat atitinkamoje žemėje stovintiems pastatams, nes jie nelaikomi atliekomis.

51 Pagal Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų III priedą ir Sprendimą 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo.

Kadangi įmonės gali vartotojams perkelti dėl griežtesnės RVDA patiriamas papildomas išlaidas, reikėtų atsižvelgti į galimą neigiamą poveikį renovacijai ir žaliesiems tikslams (pvz., renovacijos atidėjimą ir nesutaupytą energiją). Kuo griežtesnė RVDA, tuo didesnis bus neigiamas poveikis. Iš pastatų į aplinką patenka 36 proc. su energetika susijusių šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Atsižvelgiant į tai, kad daugiau kaip 85 proc. dabartinių pastatų vis dar stovės 2050 m., siekiant įgyvendinti Europos žaliojo kurso[52] tikslus, bus itin svarbu atlikti renovacijos darbus energijos vartojimo efektyvumui užtikrinti. Atsižvelgiant į tai, iniciatyva „Renovacijos banga“[53] siekiama iki 2030 m. padvigubinti metinį energinės renovacijos mastą. Atlikus specializuotus renovacijos darbus, kuriais siekiama sumažinti energijos suvartojimą, gali padidėti ilgalaikė nekilnojamojo turto vertė, be to, juos atliekant gali būti kuriamos naujos darbo vietos ir pritraukiama neretai vietos tiekimo grandinių palaikomų investicijų.

Poveikis klimato kaitai

Viena iš asbesto savybių yra ta, kad jis sugeria lietaus vandenyje ištirpusias arba į orą pakilusias anglies dioksido molekules[54], todėl gali turėti tam tikros įtakos klimato kaitai. Bet, kadangi į aplinką pateks nedidelis jo kiekis, manoma, kad ši iniciatyva neturėtų turėti poveikio klimato kaitai.

Kita vertus, dėl klimato kaitos susidarius ekstremalioms oro sąlygoms medžiagos, kurių sudėtyje yra asbesto, (pvz., lakštinė stogo danga ir kitos išorinės statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto) gali pradėti sparčiau irti, todėl jų gali patekti į aplinką.

Poveikis valstybėms narėms ir (arba) nacionalinėms institucijoms

Kalbant apie poveikį valstybėms narėms ir (arba) nacionalinėms institucijoms, pažymėtina, kad poveikis valstybėms narėms, kuriose nustatyta asbesto RVDA atitinka pagal šią iniciatyvą nustatytą ribinę vertę arba yra žemesnė, bus mažesnis, nei valstybėms narėms, kuriose nustatyta didesnė RVDA. Apskaičiuota, kad kiekvienos šalies nacionalinės valdžios institucijos patirs apytikriai 390 tūkst. EUR išlaidų, ir per metus tai neturėtų būti didelė suma. Šios išlaidos susijusios su: i) nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę išlaidomis, kurias lems nacionalinių nuostatų priėmimas, siekiant atsižvelgti į RVDA pakeitimus; ii) gairių keitimo išlaidomis (įskaitant išlaidas rekomenduojamoms priemonėms, kuriomis siekiama užtikrinti, kad asbesto koncentracija patiriant asbesto poveikį darbo aplinkoje būtų gerokai mažesnė už RVDA); iii) vykdymo užtikrinimo, stebėsenos ir sprendimų priėmimo išlaidomis. iii punkte nurodytos išlaidos susijusios tik su naujų pranešimų tvarkymu[55], ir apskaičiuota, kad per 40 metų jos sudarys nuo 650 mln. EUR iki 2,18 mlrd. EUR arba 16,25–54,5 mln. EUR per metus.

Remiantis patirtimi, įgyta stebint Vyresniųjų darbo inspektorių komiteto (SLIC) veiklą, ir atsižvelgiant į tai, kaip įvairiose valstybėse narėse organizuojama vykdymo užtikrinimo veikla, mažai tikėtina, kad DAD nustatytos ribinės vertės peržiūra turės kokį nors poveikį bendroms patikrinimų išlaidoms. Patikrinimai dažniausiai planuojami nepriklausomai nuo

52 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c51fe6d1-5da2-11ec-9c6c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

53 https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf

54 https://www.technologyreview.com/2020/10/06/1009374/asbestos-could-be-a-powerful-weapon-against-climate-change-you-read-that-right/

55 Atliekant numatomą DAD peržiūrą, pranešimo sistema nebus keičiama. Sumažinus RVDA – jei išaugtų pranešimų skaičius – gali netiesiogiai padidėti valstybių narių ir įmonių patiriamos išlaidos. Šios išlaidos veikiau būtų susijusios su tuo, kaip DAD šiuo metu įgyvendinama valstybėse narėse (su pranešimo sistema susijusios nuostatos), o ne su administracine pareiga, atsiradusia pakeitus RVDA.

siūlymo, neretai gavus skundų arba laikantis konkrečios institucijos tikrinimo strategijos. Tačiau patikrinimai gali būti atliekami atitinkamose pramonės sektoriuose, kuriuose yra asbesto.

Ši iniciatyva taip pat turėtų padėti sumažinti valstybių narių socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros sistemų patiriamus finansinius nuostolius, nes bus užkirstas kelias tam tikriems sveikatos sutrikimams. Apskaičiuotoji nauda valdžios institucijoms (3,4 mln. EUR per 40 metų) yra mažesnė už kiekybiškai nustatytas sąnaudas (maždaug 421 mln. EUR per 40 metų).

Kalbant apie galimybę supaprastinti galiojančius teisės aktus ir padaryti juos veiksmingesnius, pažymėtina, kad, įgyvendinus tinkamiausią politikos galimybę, valstybėms narėms nereikės atlikti savo mokslinės analizės, kad galėtų peržiūrėti RVDA. Supaprastinimas taip pat padeda darbdaviams užtikrinti, kad būtų laikomasi teisės aktų, ypač tiems darbdaviams, kurie vykdo veiklą keliose valstybėse narėse.

Indėlis į darnų vystymąsi

Ši iniciatyva padės siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT), susijusių su gera sveikata ir gerove (3 DVT) ir deramu darbu bei ekonomikos augimu (8 DVT). Taip pat tikimasi, kad tai turės teigiamą poveikį siekiant darnaus vystymosi tikslų, susijusių su pramone, inovacijomis ir infrastruktūra (9 DVT) ir su atsakinga gamyba bei vartojimu (12 DVT).

Poveikis skaitmenizacijai

Nors išsami poveikio skaitmenizacijai analizė neatlikta, galima tikėtis, kad jis bus teigiamas, pvz., dėl to, kad kuriamos dirbtinio intelekto priemonės, kurios derinamos su matavimo metodais, siekiant užtikrinti veiksmingesnį asbesto plaušelių skaičiavimą, arba dėl to, kad kuriamos robotizuoto asbesto pašalinimo iš pastatų technologijos.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Poveikis MVĮ

Šiame pasiūlyme nenumatyta jokių išimčių labai mažoms įmonėms ar MVĮ. Pagal Direktyvą dėl asbesto darbe MVĮ neatleidžiamos nuo pareigos kuo labiau sumažinti darbuotojų darbo vietoje patiriamą asbesto arba medžiagų, kurių sudėtyje yra asbesto, dulkių poveikį ir bet kuriuo atveju sumažinti jį tiek, kad jis nesiektų DAD 8 straipsnyje nustatytos ribinės vertės.

Šiame pasiūlyme numatyta asbesto ribinės vertės peržiūra neturėtų turėti poveikio MVĮ, įsikūrusioms tose valstybėse narėse, kuriose nustatytos nacionalinės ribinės vertės yra lygios siūlomoms vertėms arba yra už jas mažesnės. Tačiau tai gali turėti ekonominį poveikį MVĮ ir kitoms įmonėms, įsikūrusioms tose valstybėse narėse, kuriose šiuo metu nustatyta aukštesnė asbesto RVDA.

Labiau tikėtina, kad sumažinta RVDA turės įtakos mažosioms įmonėms, kurios visuose sektoriuose sudaro 99,32 proc. įmonių, atliekančių su asbestu susijusius darbus.

Manoma, kad išlaidos turės nedidelį poveikį (sąnaudų ir apyvartos santykis – 2–4 proc.) elektros įrangos remonto, įvairių tipų laivų remonto ir techninės priežiūros, motorinių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto sektoriuose (t. y. 0,02 proc. visų su asbestu susijusius darbus atliekančių įmonių). Neišvengiamas sąnaudų padidėjimas

veikiausiai neturės poveikio didžiajai daugumai MVĮ, išskyrus vykdančias veiklą šiuose sektoriuose.

Taigi, galima padaryti išvadą, kad atliekant bendrą analizę, pateiktą prie šio pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime, buvo tinkamai atsižvelgta į MVĮ ypatumus, apribojimus ir būtent joms kylančias problemas.

Poveikis ES konkurencingumui arba tarptautinei prekybai

Ši iniciatyva turės teigiamą poveikį konkurencijai bendrojoje rinkoje, nes i) sumažės konkurenciniai skirtumai tarp įmonių, vykdančių veiklą valstybėse narėse, kuriose nustatytos skirtingos nacionalinės asbesto poveikio darbo aplinkoje ribinės vertės; ii) bus daugiau tikrumo dėl visoje ES taikytinos poveikio ribinės vertės.

Mažesnės RVDA nustatymas turės mažesnį poveikį tų įmonių konkurencingumui, kuriose taikoma RVDA jau dabar yra artimesnė kuriai nors iš šiuo metu vertinamų verčių. Tai ypač aktualu įmonėms, vykdančioms veiklą Prancūzijoje, Danijoje, Nyderlanduose ir Vokietijoje, kuriose nustatyta RVDA yra panaši į siūlomą galimą RVDA (0,01 plaušelio/cm^3) arba yra už ją mažesnė.

Dėl to sąnaudų atžvilgiu šios bendrovės gali tapti konkurencingesnės už įmones, kurios paprastai vykdo veiklą kitose ES valstybėse arba ES nepriklausančiose šalyse. Vis dėlto didžioji dalis su asbestu susijusių darbų atliekama *in situ* (t. y. pastato buvimo vietoje). Todėl įmonės negali pasinaudoti jokiu konkurenciniu pranašumu, atsirandančiu dėl jų kilmės šalyje taikomų ne tokių griežtų reikalavimų. Nors didžiąją dalį su asbestu susijusių darbų atlieka įmonės, vykdančios veiklą tik vienoje valstybėje narėje, didesnės įmonės (ir, kiek mažiau, vidutinės įmonės), turinčios objektų keliose valstybėse narėse, galėtų pasinaudoti administracinio supaprastinimo, kurį lemtų atitikties reikalavimų suderinimas, teikiamais privalumais.

- **Pagrindinės teisės**

Manoma, kad ši iniciatyva turės teigiamą poveikį pagrindinėms teisėms, ypač Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 2 straipsnio („Teisė į gyvybę“) ir 31 straipsnio („Tinkamos ir teisingos darbo sąlygos“) atžvilgiu.

Kalbant apie lyčių lygybę, pažymėtina, kad 97 proc. statybos pramonės darbuotojų yra vyrai[56].

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo ES biudžete arba ES įsteigtiems subjektams nereikia papildomų biudžeto ir darbuotojų išteklių.

[56] Eurostatas, *Jobs still split along gender lines* (liet. Vis dar aiškus profesijų pasiskirstymas pagal lytį.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pagrindiniai rodikliai, kurie naudojami stebint šios direktyvos poveikį, yra šie: i) profesinių ligų ir su darbu susijusių vėžio atvejų skaičius ES; ii) ES įmonių ir socialinės apsaugos sistemų išlaidų, susijusių su profesiniu vėžiu, sumažėjimas.

Pirmojo rodiklio stebėsena grindžiama: i) turimais Eurostato surinktais duomenimis; ii) duomenimis, kuriuos darbdaviai pateikia kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, apie su asbesto poveikiu darbe susijusius vėžio atvejus, nustatytus vadovaujantis nacionaline teise ar praktika pagal KMRD 14 straipsnio 8 dalį, su kuriais Komisija gali susipažinti pagal KMRD 18 straipsnį; iii) duomenimis, kuriuos valstybės narės pateikia pagal DAD 22 straipsnį dėl DAD praktinio įgyvendinimo ataskaitų teikimo Komisijai pagal DSS pagrindų direktyvos 17a straipsnį.

Vykdant antrojo rodiklio stebėseną, profesinio vėžio naštos įverčius, susijusius su ekonominiais nuostoliais ir išlaidomis sveikatos priežiūrai, reikia lyginti su duomenimis apie tuos pačius aspektus, surinktais priėmus peržiūrėtą direktyvą. Produktyvumo sumažėjimą ir išlaidas sveikatos priežiūrai galima apskaičiuoti pagal profesinio vėžio atvejų skaičių ir mirties nuo profesinio vėžio atvejų skaičių.

Iš dalies pakeistų nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę atitiktis bus vertinama dviem etapais (perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikros). Komisija įvertins siūlomo pakeitimo praktinį įgyvendinimą atlikdama periodinį vertinimą, kurį ji turi atlikti pagal DSS pagrindų direktyvos 17a straipsnį. Taikymo ir vykdymo užtikrinimo stebėseną vykdys nacionalinės institucijos, visų pirma nacionalinės darbo inspekcijos.

ES lygmeniu SLIC informuoja Komisiją apie visas praktines problemas, susijusias su DAD vykdymo užtikrinimu, įskaitant sunkumus, susijusius su atitiktimi privalomai asbesto ribinei vertei.

Šioje srityje sunku surinkti patikimų duomenų. Todėl Komisija ir Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) aktyviai stengiasi gerinti duomenų kokybę ir didinti jų prieinamumą, kad būtų galima tiksliau įvertinti faktinį siūlomos iniciatyvos poveikį ir parengti papildomus rodiklius (pvz., su profesiniu vėžiu susijęs mirtingumas).

Šiuo metu įgyvendinami projektai, kuriuos vykdant renkami naudingi duomenys, apima bendradarbiavimą su nacionalinėmis valdžios institucijomis renkant Europos profesinių ligų statistikos duomenis[57], taip pat su poveikiu darbuotojams susijusį tyrimą dėl vėžio rizikos veiksnių, kurį turi įgyvendinti EU-OSHA[58]. Po teisėkūros veiksmų teisės aktas turi būti veiksmingai įgyvendintas darbo vietoje. Įmonės gali naudotis įvairiomis priemonėmis, taip pat informacija ir geraja patirtimi, kuria EU-OSHA dalijasi vykdydama saugių darbo vietų kampaniją, susijusią su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis[59].

---

57 https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics

58 https://osha.europa.eu/lt/facts-and-figures/workers-exposure-survey-cancer-risk-factors-europe Tyrimas iš pradžių bus atliekamas iš esmės reprezentatyviai atrinktose 6 valstybėse narėse ir apims 24 vėžio rizikos veiksnius, įskaitant asbestą, o pirmąsias išvadas tikimasi gauti 2023 m.

59 Šia kampanija buvo siekiama kelių tikslų, be kita ko, didinti informuotumą apie tai, kaip svarbu užkirsti kelią rizikai, susijusiai su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis, skatinti atlikti rizikos vertinimą, didinti informuotumą apie riziką, susijusią su kancerogenų poveikiu darbe arba gilinti žinias apie teisės aktų sistemą. Ji buvo vykdoma 2018–2019 m. Vienas iš šios kampanijos elementų – gairių ir gerosios patirties duomenų bazė, kurią galima rasti adresu https://osha.europa.eu/en/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances.

Komisija, bendradarbiaudama su ACSH, taip pat ketina parengti gaires, kuriomis padėtų taikyti DAD, kai tik bus priimtas siūlomas jos pakeitimas. Gairėse būtų galima pateikti išsamią informaciją apie nuostatas, jau įtrauktas į dabartinę DAD redakciją (pvz., dėl mokymo ir asmeninių apsaugos priemonių naudojimo). Kai kurių iš šių nuostatų įgyvendinimas priskiriamos valstybių narių kompetencijai (pvz., dėl asbesto šalinimo įmonių sertifikavimo), tačiau gali būti naudinga jas paaiškinti ir pateikti atitinkamas rekomendacijas.

Itin svarbu skatinti tinkamai parengti darbuotojus, kurie tvarko asbestą atliekant statybos, renovacijos ir griovimo darbus, mokymą. Gairės galėtų padėti valstybėms narėms ir darbdaviams, ypač MVĮ, pasirūpinti, kad darbuotojai žinotų apie atsargumo priemones, kurių reikia imtis, kad būtų užtikrinama aukščiausio lygio apsauga.

Gairėse taip pat būtų galima aptarti kitus klausimus, susijusius su nukenksminimo procedūra; jais būtų galima papildyti dabartines DAD nuostatas, susijusias su:

darbo plano parengimu prieš pradedant griovimo darbus arba darbus, susijusius su asbesto ir (arba) produktų, kuriuose yra asbesto, pašalinimu iš pastatų, statinių, gamyklų ar įrenginių arba iš laivų, į kurį kompetentingų institucijų prašymu turi būti įtraukta informacija apie tuos darbus atliekančių asmenų apsaugą ir cheminių medžiagų nukenksminimą (13 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos d punkto i papunktis), ir

darbuotojų mokymu, kuris turi suteikti jiems galimybę įgyti būtinas prevencijos ir saugos srities žinias ir įgūdžius, ypač susijusius su nukenksminimo procedūromis (14 straipsnio 2 dalies g punktas.

Gairėse taip pat galėtų būti aptartos tam tikros nuostatos, kurių įgyvendinimas priskiriamas valstybių narių kompetencijai (pvz., asbesto šalinimo įmonių sertifikavimas). Papildoma pagalba, susijusi su šiomis nuostatomis, galėtų būti naudinga. Gairėse taip pat galėtų būti pateikta praktinės informacijos apie sąvokas, susijusias su DAD įgyvendinimu, kaip antai atsitiktinį ir mažo intensyvumo veikimą, netrapumą, bandinių ėmimą, darbo planus, pranešimus nacionalinėms institucijoms, asmeninių apsaugos priemonių tinkamumo patikrinimus, medicinos dokumentų ir sveikatos pažymėjimų saugojimą. Prireikus į gaires bus įtraukti konkretiems sektoriams skirti atsakymai. Tai suteiktų galimybę visiems susijusiems subjektams atlikti numatytą renovacijos darbų skaičių, užtikrinant aukščiausią darbuotojų apsaugos nuo asbesto poveikio lygį.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Valstybės narės turi nusiųsti Komisijai nacionalinės teisės aktų nuostatų, kuriomis DAD perkelta į nacionalinę teisę, tekstą ir tų nuostatų bei DAD atitikties lentelę. Būtina pateikti nedviprasmišką informaciją apie naujųjų nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę tam, kad būtų užtikrinta atitiktis būtiniausiems šiuo pasiūlymu nustatytiems reikalavimams.

Dėl to, kas išdėstyta pirmiau, siūloma, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, pateikdamos vieną ar kelis dokumentus, kuriuose būtų paaiškintas DAD sudedamųjų dalių ir atitinkamų nacionalinių perkėlimo priemonių dalių ryšys.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnis

1 straipsnyje numatytas DAD pakeitimas, visų pirma susijęs su asbesto ribinės vertės atnaujinimu ir kitais mažesnės svarbos aspektais, susijusiais su dabartinės RVDA sumažinimu (pvz., matavimo metodais, techniniais ir lingvistiniais DAD teksto paaiškinimais ir adaptacijomis).

Todėl siūloma 8 straipsnį pakeisti nauju 8 straipsniu, pagal kurį būtų reikalaujama, kad darbdaviai užtikrintų, jog nė vienam darbuotojui netektų kvėpuoti oru, kuriame asbesto koncentracija didesnė nei 0,01 plaušelio/cm^3, ją apskaičiuojant kaip 8 valandų dinaminį svertinį vidurkį (TWA). Kadangi 0,01 plaušelio/cm³ atitinkančią RVDA galima išmatuoti naudojant fazinį-kontrastinį mikroskopą, peržiūrėtai RVDA įgyvendinti nereikia pereinamojo laikotarpio.

Vis dėlto, atsižvelgiant į ACSH nuomonę, šiame straipsnyje, be rekomenduojamo plaušelių skaičiavimo naudojant fazinį-kontrastinį mikroskopą, aiškiai nurodyta, kad, kai įmanoma, reikia naudoti modernesnį ir jautresnį elektronų mikroskopija grindžiamą metodą – kaip metodą, kurį naudojant tyrimo rezultatai yra lygiaverčiai tyrimo faziniu-kontrastiniu mikroskopu rezultatams arba yra už juos tikslesni.

Siekiant išvengti dviprasmybių ir skirtingo aiškinimo, aiškiai nurodyta, kad asbestas, kaip apibrėžta DAD, yra kancerogeninė medžiaga ir kad asbestas – tai pluoštiniai silikatai, kurie pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008[60] priskiriami prie 1A kategorijos kancerogenų.

1 straipsnyje taip pat paaiškinama darbdavių prievolė kuo labiau sumažinti darbuotojų darbo vietoje patiriamą asbesto arba medžiagų, kurių sudėtyje yra asbesto, dulkių poveikį, tiksliai nurodant, kad bet kuriuo atveju tas poveikis turėtų būti sumažintas tiek, kiek tai techniškai įmanoma, kad jis nesiektų pasiūlyme nustatytos ribinės vertės.

Darbdavių prievolė imtis visų būtinų priemonių, kad prieš pradedant griovimo ar techninės priežiūros darbus būtų nustatytos medžiagos, kurių sudėtyje, manoma, yra asbesto, remiantis iš patalpų savininkų gauta informacija, išplečiama, apimant ir kitus svarbius informacijos šaltinius, pvz., atitinkamus apskaitos žurnalus.

2–4 straipsniai

2–4 straipsniuose išdėstytos nuostatos dėl perkėlimo į valstybių narių nacionalinę teisę. 3 straipsnyje nustatyta pasiūlytos direktyvos įsigaliojimo data.

[60] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

2022/0298 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 153 straipsnio 2 dalies b punktą kartu su 1 dalies a punktu,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[1],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros[2],

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/148/EB[3] siekiama darbuotojus apsaugoti nuo rizikos jų sveikatai ir saugai dėl asbesto veikimo darbe. Direktyvoje nustatytas nuoseklus apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto poveikiu darbo aplinkoje, lygis taikant bendrųjų principų sistemą, kad valstybės narės galėtų užtikrinti nuoseklų būtiniausių reikalavimų taikymą. Šių būtiniausių reikalavimų tikslas – apsaugoti darbuotojus Sąjungos lygmeniu, o valstybės narės gali nustatyti griežtesnes nuostatas;

(2) šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos nepažeidžiant griežtesnių ir (arba) specialių Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/37/EB[4] nuostatų;

(3) asbestas – tai labai pavojinga kancerogeninė medžiaga, vis dar veikianti įvairius ekonomikos sektorius, pvz., statybų ir renovacijos, kasybos ir karjerų eksploatavimo, atliekų tvarkymo ir gaisrų gesinimo sektorius, kurių darbuotojams kyla didelė šios medžiagos poveikio rizika. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 [5] asbesto plaušeliai priskiriami prie 1A kategorijos kancerogenų. Su oru

---

1 OL C 56, 2021 2 16, p. 63.

2 ... m. ... ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... ... d. Tarybos sprendimas.

3 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe (Tekstas svarbus EEE), OL L 330, 2009 12 16, p. 28.

4 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (šeštoji atskira Direktyva, kaip numatyta Tarybos direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 158, 2004 4 30, p. 50).

5 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (Tekstas svarbus EEE),

įkvėpti asbesto plaušeliai gali sukelti rimtas ligas, pvz., mezoteliomą ir plaučių vėžį, o pirmieji ligos požymiai gali pasireikšti praėjus vidutiniškai 30 metų nuo poveikio momento; žmogus galiausiai miršta nuo su darbu susijusios ligos;

(4) atsižvelgiant į naujas mokslo ir technikos žinias šioje srityje, galima pagerinti asbesto poveikį patiriančių darbuotojų apsaugą ir taip sumažinti tikimybę, kad jie susirgs su asbestu susijusiomis ligomis. Kadangi asbestas yra nenustatomos slenkstinės ribos kancerogenas, moksliškai neįmanoma nustatyti lygio, kurio nesiekdamas asbesto poveikis nesukeltų neigiamų padarinių sveikatai. Vietoj to galima nustatyti poveikio ir rizikos santykį (ERS), kuris padeda nustatyti ribinę vertę darbo aplinkoje (toliau – RVDA), atsižvelgiant į priimtiną padidėjusios rizikos lygį. Todėl asbesto RVDA turėtų būti peržiūrėta, siekiant sumažinti poveikio lygį ir taip sumažinti asbesto keliamą riziką;

(5) Europos kovos su vėžiu plane[6] pritariama būtinybei imtis veiksmų siekiant apsaugoti darbuotojus nuo kancerogeninių medžiagų. Veiksmingesnė asbesto poveikį patiriančių darbuotojų apsauga taip pat bus svarbi pereinant prie žaliosios ekonomikos ir įgyvendinant Europos žaliojo kurso tikslus, įskaitant, visų pirma, strategiją „Renovacijos banga“[7]. Piliečių rekomendacijose, pateiktose Konferencijoje dėl Europos ateities[8], taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad svarbu užtikrinti tinkamas darbo sąlygas, visų pirma peržiūrint Direktyvą 2009/148/EB;

(6) privaloma asbesto ribinė vertė darbo aplinkoje, kurios negalima viršyti, yra svarbi Direktyva 2009/148/EB nustatytų bendrųjų susitarimų dėl darbuotojų sudedamoji dalis, kuria papildomos atitinkamos rizikos valdymo priemonės ir aprūpinimas tinkamomis kvėpavimo takų ir kitomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

(7) Direktyvoje 2009/148/EB nustatyta asbesto ribinė vertė turėtų būti peržiūrėta, atsižvelgiant į Komisijos vertinimus ir naujausius mokslinius įrodymus bei techninius duomenis. Šios ribinės vertės peržiūra taip pat yra veiksmingas būdas užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų atitinkamai atnaujintos prevencinės ir apsaugos priemonės;

(8) šia direktyva turėtų būti nustatyta peržiūrėta ribinė vertė, atsižvelgiant į turimą informaciją, įskaitant naujausius mokslinius įrodymus ir techninius duomenis, remiantis išsamiu socialinio ir ekonominio poveikio ir galimybės naudotis poveikio matavimo protokolais ir metodais darbo vietoje vertinimu. Ta informacija turėtų būti grindžiama Reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 įsteigto Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komiteto (RAC) nuomonėmis ir 2003 m. liepos

---

OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

6 https://ec.europa.eu/health/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf

7 „Renovacijos banga“: padvigubinti renovacijos mastą siekiant sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, skatinti ekonomikos atsigavimą ir mažinti energijos nepriteklių, COM(2020) 662 *final*.

8 Konferencijos dėl Europos ateities. Galutinių rezultatų ataskaita (2022 m. gegužės mėn.). https://prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com/8pl7jfzc6ae3jy2doji28fni27a3?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3D%22CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf%22%3B%20filename%2A%3DUTF-8%27%27CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf&response-content-type=application%2Fpdf&X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3LJJXGZPDFYVOW5V%2F20220917%2Feu-central-1%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20220917T104038Z&X-Amz-Expires=300&X-Amz-SignedHeaders=host&X-Amz-Signature=6806caf5fd75a86ad4e907b934b2194de4c3c0c756a8d2a34c5e8b68985ffbde

22 d. Tarybos sprendimu[9] įsteigto Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamojo komiteto (ACSH) nuomonėmis;

(9) atsižvelgiant į atitinkamas mokslines žinias ir vadovaujantis subalansuotu požiūriu, kuriuo tuo pačiu užtikrinama tinkama darbuotojų apsauga Sąjungos lygmeniu ir užkertamas kelias neproporcingiems ekonominiams sunkumams bei išvengiama naštos, kurie priešingu atveju tektų atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams (įskaitant MVĮ), turėtų būti nustatyta peržiūrėta 0,01 plaušelio/cm³ atitinkanti RVDA, ją apskaičiuojant kaip 8 valandų dinaminį svertinį vidurkį (TWA). Toks subalansuotas požiūris grindžiamas su visuomenės sveikata susijusiu tikslu užtikrinti saugų būtiną asbesto pašalinimą. Taip pat buvo apsvarstyta galimybė pasiūlyti RVDA, kuria būtų atsižvelgta į ekonominius ir techninius aspektus, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą atitinkamų medžiagų pašalinimą;

(10) Komisija surengė dviejų etapų Sąjungos lygmens konsultacijas su vadovais ir darbuotojais pagal Sutarties 154 straipsnį. Ji taip pat konsultavosi su ACSH, kuris priėmė nuomonę, kurioje taip pat pateikiama informacija, kuri yra svarbi siekiant sėkmingai įgyvendinti su peržiūrėta RVDA susijusias galimybes. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją[10], kurioje raginama pateikti pasiūlymą atnaujinti Direktyvą 2009/148/EB, kad būtų sugriežtintos Sąjungos priemonės darbuotojų apsaugai nuo asbesto keliamos grėsmės apsaugoti;

(11) nors tiriant optiniu mikroskopu neįmanoma suskaičiuoti mažiausių sveikatai kenksmingų plaušelių, šiuo metu tai yra dažniausiai taikomas nuolatinio asbesto koncentracijos matavimo metodas. Kadangi 0,01 plaušelio/cm³ atitinkančią RVDA galima išmatuoti naudojant fazinį–kontrastinį mikroskopą, peržiūrėtai RVDA įgyvendinti nereikia pereinamojo laikotarpio. Atsižvelgiant į ACSH nuomonę, reikėtų naudoti šiuolaikiškesnį ir jautresnį elektronų mikroskopija grindžiamą metodą, kartu atsižvelgiant į būtinybę nustatyti atitinkamą prisitaikymo laikotarpį ir ES lygmeniu labiau suderinti įvairias elektronų mikroskopija grindžiamus metodus;

(12) atsižvelgdami į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/148/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/37/EB nustatytus poveikio mažinimo reikalavimus, darbdaviai turėtų užtikrinti, kad rizika, susijusi su asbesto poveikiu darbuotojams asbestu darbo vietoje, būtų kuo labiau sumažinta ir bet kuriuo atveju sumažinta tiek, kiek tai techniškai įmanoma;

(13) darbuotojams, kurie patiria arba veikiausiai patirs asbesto poveikį, reikia taikyti specialias kontrolės ir atsargumo priemones, pvz., turėtų būti taikoma nukenksminimo procedūra, taip pat rengiami atitinkami mokymo kursai, siekiant reikšmingai padėti sumažinti su tokiu poveikiu susijusią riziką;

(14) Svarbios yra prevencinės priemonės, skirtos apsaugoti asbesto poveikį patiriančių darbuotojų sveikatą, taip pat numatyta valstybių narių pareiga prižiūrėti tokių darbuotojų sveikatą, visų pirma tęsti jų sveikatos priežiūrą pasibaigus tokiam poveikiui;

(15) darbdaviai turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad nustatytų medžiagas, kurių sudėtyje, manoma, yra asbesto, jei reikia, remdamiesi informacija, gauta iš patalpų savininkų ir kitų informacijos šaltinių, įskaitant atitinkamus apskaitos žurnalus. Prieš

---

[9] 2003 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimas, įsteigiantis Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamąjį komitetą, OL C 218, 2003 9 13, p. 1.

[10] 2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl darbuotojų apsaugos nuo asbesto (2019/2182(INL) (OL C 184, 2022 5 5, p. 45.)

pradėdami asbesto pašalinimo darbus, darbdaviai turėtų užregistruoti informaciją apie tai, kad pastatuose arba įrenginiuose yra arba manoma, kad yra asbesto, ir pateikti šią informaciją kitiems asmenims, kurie gali patirti asbesto poveikį, jais naudodamiesi, atlikdami techninės priežiūros darbus ar vykdydami kitą veiklą pastatuose arba ant pastatų;

(16) kadangi šios direktyvos tikslo apsaugoti darbuotojus nuo jų sveikatai ir saugai kylančios ar galinčios kilti rizikos dėl asbesto poveikio darbe, įskaitant tokios rizikos prevenciją, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jos masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(17) kadangi ši direktyva susijusi su darbuotojų sveikatos apsauga ir sauga darbo vietoje, ji turėtų būti perkelta į nacionalinę teisę per dvejus metus nuo jos įsigaliojimo dienos;

(18) todėl Direktyva 2009/148/EB turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeista,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2009/148/EB pakeitimai

Direktyva 2009/148/EB iš dalies keičiama taip:

1) 1 straipsnio 1 dalis papildoma trečia pastraipa:

„Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/37/EB* nuostatos taikomos, kai jos yra palankesnės darbuotojų sveikatai ir saugai darbe.“.

* 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (šeštoji atskira Direktyva, kaip numatyta Tarybos direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 158, 2004 4 30, p. 50), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/431 (OL L88, 2022 3 16, p. 1–14).;

2) 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

Šioje direktyvoje asbestas reiškia šiuos pluoštinius silikatus, ***kurie pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008* priskiriami prie 1A kategorijos kancerogenų***:

* 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1–1355);

1. a) asbesto aktinolitas, CAS* Nr. 77536–66–4;

b) asbestas amozitas (griuneritas), CAS Nr. 12172–73–5;

c) antofilitas, CAS Nr. 77536–67–5;

d) chrizotilas, CAS Nr. 12001-29-5;

e) krokidolitas, CAS Nr. 12001-28-4;

f) tremolitas, CAS Nr. 77536–68–6.

*CAS: Cheminių medžiagų santrumpų tarnybos indekso numeris.“;

3) 6 straipsnis pakeičiamas taip:

„6 straipsnis

Užsiimant visomis 3 straipsnio 1 dalyje nurodytomis veiklos rūšimis dulkių, atsirandančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, poveikis darbuotojams darbo vietoje turi būti sumažintas iki minimalaus realiai įmanomo lygio, tačiau bet kuriuo atveju ***tiek, kiek tai techniškai įmanoma,*** – žemiau ribinių koncentracijų verčių, nustatytų 8 straipsnyje, visų pirma imantis šių priemonių:

a) darbuotojų, kurie yra arba gali būti veikiami iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų kylančių dulkių, skaičius sumažinamas iki mažiausio įmanomo skaičiaus;

b) darbo procesas turi būti organizuojamas taip, kad nesusidarytų asbesto dulkės arba, jeigu paaiškėja, kad tai neįmanoma, vengti asbesto dulkių išleidimo į orą;

c) visi pastatai ir įrengimai, naudojami asbestui apdoroti, turi būti reguliariai veiksmingai valomi bei prižiūrimi;

d) asbestas arba dulkes sukeliančios asbesto turinčios medžiagos turi būti laikomos ir vežamos tinkamoje sandarioje pakuotėje;

e) atliekos turi būti kuo greičiau surenkamos ir išvežamos iš darbo vietos tinkamoje sandarioje pakuotėje su etikete, kurioje nurodoma, kad pakuotėje yra asbestas; ši priemonė netaikoma kasybos darbams; šios atliekos tvarkomos laikantis ***Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB****.

* 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).“;

4) 7 straipsnio 6 dalies pirmoji pastraipa pakeičiama taip:

„Pirmenybė teikiama plaušelių skaičiavimui fazinio kontrasto mikroskopu taikant 1997 m. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomenduotą metodą *arba***, *esant galimybei***, bet kurį kitą lygiaverčius ***arba tikslesnius*** rezultatus duodantį metodą***, pvz., elektronų mikroskopija grindžiamą metodą***.

* Plaušelių koncentracijos ore nustatymas. Rekomenduojamas metodas naudojant fazinio kontrasto optinį mikroskopą (membraninio filtro metodas). PSO, Ženeva 1997 m. (ISBN 92–4-154496–1).“;

5) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„8 straipsnis

Darbdaviai užtikrina, kad nė vienas darbuotojas nepatirtų asbesto koncentracijos ore, viršijančios ***0,01*** plaušelio/cm³, kuris yra apskaičiuotas per aštuonių valandų laikotarpį (TWA) vidurkis.“

6) 11 straipsnio pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Prieš pradėdami griovimo ar remonto darbus, darbdaviai, prireikus gavę iš pastatų savininkų ***ir iš kitų informacijos šaltinių, įskaitant atitinkamus apskaitos žurnalus,***

informaciją, imasi visų priemonių, būtinų nustatyti asbesto galinčias turėti medžiagas.“

7) 19 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„***Informaciją*** apie 3 straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą vykdančius darbuotojus darbdavys ***įrašo*** į apskaitos žurnalą***. Toje informacijoje nurodomas veiklos pobūdis, trukmė ir patirtas poveikis***. Gydytojas ir (arba) už medicininę priežiūrą atsakinga institucija turi teisę susipažinti su šiuo apskaitos žurnalu. Kiekvienas darbuotojas turi teisę susipažinti su apskaitos žurnale įrašytais duomenimis apie jį. Darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi teisę susipažinti su šiame žurnale esančia anonimine bendra informacija.“

2 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis praėjus ne daugiau kaip dvejiems metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

   Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*